
БИБЛИОТЕКАРСКО ДРУШТВО СРБИЈЕ

NATIONAL LIBRARIANS DAY

**FUNDAMENTAL VALUES
OF CONTEMPORARY LIBRARIANSHIP**
THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

Belgrade, December 14th, 2009.

Summary book

Editors:

Ph.D. Željko Vučković

Vesna Crnogorac

Belgrade, 2009.

ДАН БИБЛИОТЕКАРА СРБИЈЕ

ТЕМЕЉНЕ ВРЕДНОСТИ
САВРЕМЕНОГ БИБЛИОТЕКАРСТВА
МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

Београд, 14. децембар 2009

Зборник резимеа

Уредници:

Проф. др Жељко Вучковић

Весна Црногорац

Београд, 2009.

CONFERENCE ORGANIZER

Serbian Library Association

Conference Organizing Committee

Ph.D. Željko Vučković, president

Ph.D. Gordana Stokić Simončić

Jasmina Ninkov

Mls. Sanja Antičić

Milorad Vučković

Vanja Marković (Ministry of Culture, Republic of Serbia)

Conference and printing of the summary book were funded by

REPUBLIC OF SERBIA - MINISTRY OF CULTURE

ОРГАНИЗАТОР КОНФЕРЕНЦИЈЕ:

Библиотекарско друштво Србије

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

Проф. др Жељко Вучковић, председник

Проф. др Гордана Стокић Симончић

Јасмина Нинков

Мр Сања Антонић

Милорад Вучковић

Вања Марковић (Министарство културе РС)

Одржавање Конференције и објављивање зборника резимеа омогућило

МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ДАН БИБЛИОТЕКАРА СРБИЈЕ
СКУПШТИНА БИБЛИОТЕКАРСКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ
СВЕЧАНА СЕДНИЦА
14. децембар 2009.

11 : 00

- ПОЗДРАВНЕ РЕЧИ
- ДОДЕЛА НАГРАДА БДС: *Стојан Новаковић*;
Запис и Најбољи библиотекар
- ПРОМОЦИЈА часописа *Библиотекар* 1- 4, 2009.

Коктел пауза

13 : 00

МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

Свечаност одржана у
Криминалистичко – полицијској академији у Земуну,
ул. Цара Душана 196

Проф. др Хермина Г. Б. Ангелеску

Државни универзитет Вејн, Детроит, Мичиген

Школа за библиотекарство и информатику

hermina.anghelescu@wayne.edu

БИБЛИОТЕКЕ И БИБЛИОТЕКАРИ У 2010. ГОДИНИ: ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ

Резиме

У данашњем свету, библиотеке се такмиче са различитим институцијама за слободно време људи. Чиме људи могу да се баве у поподневним часовима? Гледају филм? Оду у позориште? Оду у оперу? Оду на концерт класичне музике? Оду у биоскоп? Посете спортско дешавање? Оду у бар? Оду у ресторан? Прошетају? Остану код куће и гледају ТВ? Посете лекара? Оду у куповину? Ураде домаћи задатак? Кувају? Среде кућу? Оперу веш? Или, оду у библиотеку! Библиотека није место које само посетите, библиотека је место где можете да читате, слушате музику, играте видео игрице, сурфујете Интернетом, одмарате, упознате друге људе, ћаскате и дружите се. Библиотека је место социјалних интеракција.

Библиотеке, као друштвене институције, суочавају се са бројним изазовима.

Изазов бр. 1 – смањивање буџета. Не постоји библиотека на коју светска економска криза није утицала.

Изазов бр. 2 – миграција колекција. Све библиотеке се суочавају са проблемом преласка из штампаног у дигитално окружење.

Изазов бр. 3 – смањен број запослених. Библиотекама је увек потребан већи број едукованих радника.

Изазов бр. 4 – недостатак простора. Колекције увек прерасту зграду у којој се библиотека налази.

Изазов бр. 5 – нове технологије. Сваког дана се појави нешто ново.

Изазов бр. 6 – презасићеност информацијама. Библиотеке морају да систематизују информације на World Wide Web-у.

Изазов бр. 7 – софистицирани корисници. Библиотеке треба да задовоље потребе високо образованих корисника (за специфичним информацијама).

Изазов бр. 8 – невидљиви корисници. Библиотеке морају бити доступне свим корисницима, било где и било када, лицем у лице или другачије.

Изазов бр. 9 – спектар услуга. Традиционалне услуге библиотека више нису довољне.

Изазов бр. 10 – опстанак. Библиотеке морају поново да осмисле себе, како би обезбедиле своје постојање.

Као информациони стручњаци, живимо у периоду великих изазова. Ово је доба сталних промена и у свим аспектима живота. Шта ми, као библиотекари, морамо да урадимо? Шта се од нас очекује? Потребно је да изазове претворимо у могућности!

Могућност бр. 1 – будите спремни да се суочите са непознатим. Морамо спремно да прихватимо новине.

Могућност бр. 2 – бити у току са новим достигнућима. Ми пружамо информације. Библиотекари су кључ универзума знања.

Могућност бр. 3 – прихватите нову технологију. Када се нешто ново појави, од нас се очекује да то истражимо, научимо и да знамо како да га користимо. Запамтите да сви могу да претражују Google. Морамо да покажемо да можемо боље, јер ми дајемо вредност ономе што радимо. Библиотекари морају да покажу значај библиотека у дигиталном добу.

Могућност бр. 4 – развијање нових програма и услуга. То је начин да привучете публику у библиотеку.

Могућност бр. 5 – будите добар слушалац. Библиотеке морају да слушају, па чак и предвиђају променљиве потребе својих корисника.

Могућност бр. 6 – боље комуницирајте. Од библиотекара се очекује да комуницирају, како међусобно тако и са корисницима.

Могућност бр. 7 – уједините снаге. Библиотекари морају да сарађују како би уштедели новац, енергију и труд.

Могућност бр. 8 – укључите се у заједницу и промовишите своје услуге, јер је то једини начин да доведете кориснике у библиотеку. Уколико је потребно, нека библиотека „оде“ до публике.

Могућност бр. 9 – поново осмислите библиотеку, будите креативни. Виртуални библиотекари су ту, присутни у сајбер простору, спремни да помогну свакоме ко трага за информацијама.

Могућност бр. 10 – реконструишите простор. Дајте вашој библиотеци ново значење. Нека се ваши корисници осећају у библиотеци као код своје куће. После куће и радног окружења, нека библиотека буде на трећем месту. Људи треба да осећају жељу да оду у библиотеку, где ће се поново осећати пријатно и где ће их дочекати насмејано лице спремно да им помогне. Библиотека је место за интеракцију и дружење чланова заједнице.

Могућност бр. 11 – нека вам лице увек буде насмејано! Немојте се жалити и показивати да се суочавате са многобројним изазовима!

Могућност бр. 12 (да, већи је број могућности него изазова!) – очувајте традицију, али прихватите и нове принципе који ће помоћи библиотекама и библиотекарем да остану битни друштву и својим корисницима.

Традиционална улога библиотека приликом селекције, прикупљања, синтезе, дисеминације, интерпретације и архивирања информација ће се променити, међутим, ви нећете изгубити свој идентитет. Ви ћете и даље бити библиотекар; библиотекар следеће генерације, информациони научник, радник знања, назовите како желите, али ћете увек, као што камелеон мења боје, бити библиотекар. То је библиотекар 21. века.

PhD Hermina G. B. Anghelescu

Wayne State University, Detroit, Michigan
School of Library & Information Science

LIBRARIES AND LIBRARIANS IN 2010: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

Summary

In today's world libraries compete with other institutions of all sorts for people's free time. What can people do between 6 and 9 pm? Watch a movie? Go to the theater? Go to the opera? Go to the symphony? Go to a movie? Go to a sport event? Go to a bar? Go to a restaurant? Go for a walk? Stay home and watch TV? Go to see a doctor? Go shopping? Do homework? Cook? Clean the house? Do the laundry? Or, go to the library! The library is not just a place to go, the library is a place to do things: read, listen to music, play computer games, surf the net, relax, meet other people, chat, socialize. The library is a social space.

Libraries, as social institutions, are facing numerous challenges.

Challenge 1 – shrinking budgets. There is no library not to have been affected by the economic crisis.

Challenge 2 – migrating collections. All libraries are confronted with the transition from print to digital.

Challenge 3 – reduced staffing. Libraries are always in need of more and better educated staff.

Challenge 4 – more space. Library collections always outgrow the building.

Challenge 5 – new technologies. Every day there is something new.

Challenge 6 – information overload. Libraries have to put some order in the world wide web chaos.

Challenge 7 – sophisticated users. Libraries need to meet the needs of a very knowledgeable public with refined information needs.

Challenge 8 – invisible users. Libraries need to serve both the face-to-face and the faceless user from anywhere anytime around the clock.

Challenge 9 – service offerings. Traditional library services are no longer enough.

Challenge 10 – survival issues. In order to continue to exist libraries need to reinvent themselves.

As information professionals, we live in very challenging times. This is an era of continuing change from all perspectives. What do we, librarians, have to do? What is expected of us? We need to turn challenges into opportunities!

Opportunity 1 – be ready to face the unknown. We have to be prepared to embrace what's new.

Opportunity 2 – stay up-to-date with new developments. We are information providers. We are the key to the universe of knowledge.

Opportunity 3 – embrace new technologies. Once something new comes up, we are expected to explore, learn and know how to use it. Remember that anybody can Google. We need to show that we can do better. We add value to what we do. We need to demonstrate the relevance of libraries in the digital age.

Opportunity 4 – develop new programs and services. This way we will attract the public to the library.

Opportunity 5 – become good listeners. We have to listen to, even anticipate, our public's changing needs.

Opportunity 6 – become better communicators. Librarians are expected to communicate amongst themselves and with their patrons.

Opportunity 7 – join forces. Librarians need to cooperate in order to save money, energy, and efforts.

Opportunity 8 – become involved in community outreach to promote your services. This is the only way to bring people into the library. If necessary, take the library to the public.

Opportunity 9 – reinvent yourselves, be creative. Virtual librarians are there in cyberspace ready to help, to assist the invisible information seeker.

Opportunity 10 – reconfigure, restructure the space. Give new meaning to your library. Make the public feel at home at the library. The library

should be the third space. After their real home and their work place, people should feel the desire to go to the library, where they feel again at home, they feel comfortable, they meet a smiling face ready to help them. The library is a place for socialization among the members of the community.

Opportunity 11 – always keep a smile on your face! Never complain! Never show that you are facing so many challenges!

Opportunity 12 (yes, there are more opportunities than challenges!) – preserve your traditions but also embrace new ones to help libraries and librarians remain relevant to their communities, to their users. Traditional roles of libraries will change in information selection, acquisition, synthesis, navigation, dissemination, interpretation and archiving of information.

However, don't lose your identity! You'll continue to be a librarian, the next generation librarian, the information provider, the information scientist, the knowledge worker, you name it, but you will remain a librarian – a chameleonic librarian! This is the librarian of the 21st century!

Биографија

Проф. др Хермина Г. Б. Ангелеску је магистрала књижевност на Универзитету у Букурешту (Румунија). Магистарски рад из библиотекарства и докторат одбранила је на Универзитету Тексас у Остину. Радила је као библиотекар у Националној библиотеци Румуније до 1992. године. Део наставног особља Државног универзитета Вејн у Детроиту (Мичиген, САД) постала је 1999. године, где и данас ради као ванредни професор.

Хермина Ангелеску је председник IFLA-ине Секције за историју библиотека и члан више уређивачких одбора периодичних публикација, међу којима су *Annual Bibliography of the History of the Printed Book and Libraries*, *Library & Archival Security*, *Slavic & East European Information Resources i Libraries & the Cultural Record*.

Хермина Ангелеску је ко-уредник књига „*Books, Libraries, Reading, and Publishing in the Cold War*“ и „*Libraries & Culture: Historical*

Essays Honoring the Legacy of Donald G. Davis, Jr. “ чији је издавач Конгресна библиотека Сједињених Америчких Држава. Као један од преводилаца са француског на енглески језик, потписана је на књизи Сузане Бриет (*Quest-ce que la documentation?*) у издању издавачке куће *Scarecrow Press*. Поред овога, била је сарадник на различитим међународним библиографијама, а аутор је бројних истраживачких чланака и поглавља књига. Хермина Ангелеску је позвана да доприне речнику и одредницама у енциклопедији које се односе на земље Источног блока.

При Фондацији Бил и Мелинда Гејтс, Хермина Ангелеску ради као консултант на пројектима који се фокусирају на пружање бесплатног Интернет приступа јавним библиотекама у Бугарској, Украјни и Румунији. Као консултант ангажована је и у невладиној организацији *International Research & Exchanges Board (IREX)* са седиштем у Вашингтону. Тренутно је активна на имплементацији пројекта *Global Libraries/Biblionet project* у Румунији. Након пилот пројекта у вредности од 1,4 милиона долара додељених од стране Фондације Бил и Мелинда Гејтс уследио је петогодишњи пројекат на националном нивоу вредан 27,4 милиона долара спонзорисан од исте фондације.

Њени радови укључују преводе на румунски и уређивање шест зборника радова са конференција, компилацију и су-уређивање директоријума *Libraries & Culture: 25-Year Cumulative Index, 1966-1990* (1995). Поред тога, била је сарадник на бројним међународним библиографијама објављеним у Источној Европи. Хермина Ангелеску је саставила за више књига индексе појмова, а аутор је бројних чланака, поглавља и преко педесет приказа књига.

Учествовала је у организацији дванаест међународних семинара и радионица у Румунији уз учешће Сједињених Америчких Држава на скуповима. Члан је више међународних удружења (*American Library Association, Library History Round Table, International Relations Round Table, Association for Library and Information Science Education*). Хермина Ангелеску је при Одбору за акредитацију Удружења америчких библиотека ангажована као спољни члан комисије за разматрање.

Добитник је неколико стипендија: Fulbright Grant (United States Information Agency), United States Speaker Grant and Federal Assistance

Award (U.S. Department of State, International Information Program), International Research and Exchanges Board Grant (IREX), Association of American University Women scholarship (AAUW), као и три Curriculum Globalization Grant-a (Wayne State University, Detroit, Michigan), више стипендија за континуирано усавршавање (University of Texas at Austin), и Summer Continuing Studies Grant (Shakespeare Institute and the Shakespeare Birthplace Trust – University of Birmingham).

У децембру 2004. године, Председништво републике Румуније доделило јој је Орден за заслуге у култури у рангу витеза, за изванредан допринос унапређењу румунске културе, цивилизације и историје у иностранству.

Biography

PhD Hermina G.B. Anghelescu earned her M.A. in Foreign Languages and Literatures from the University of Bucharest, Romania and her MLIS and PhD from the University of Texas at Austin. She was a librarian at the National Library of Romania until 1992. In 1999 she joined the School of Library and Information Science, Wayne State University, Detroit, Michigan where she is an Associate Professor.

She is the Chair of IFLA's Library History Section. She is a member of the editorial board of several periodical publications, among which the *Annual Bibliography of the History of the Printed Book and Libraries*, *Library & Archival Security*, *Slavic & East European Information Resources*, and *Libraries & the Cultural Record*.

Her publications include co-editing *Books, Libraries, Reading, and Publishing in the Cold War and Libraries & Culture: Historical Essays Honoring the Legacy of Donald G. Davis, Jr.*, both published by the Library of Congress. She also co-translated from French into English Suzanne Briet's work *Quest-ce que la documentation?* published by Scarecrow Press. In addition, she has been a contributor to various international bibliographies, and she has published research articles as well as book chapters. She is invited to contribute dictionary and encyclopedia entries on issues pertaining to libraries in the Eastern bloc countries.

She serves as a consultant to the Bill and Melinda Gates Foundation for projects that focus on providing free Internet access in public libraries in Eastern Europe. She is currently involved with the implementation of the Global Libraries/Biblionet project in Romania, a \$27.4 million project sponsored by the Bill and Melinda Gates Foundation.

In December 2004, Romania's Presidency awarded Hermina Anghelescu with the Cultural Merit Order for the rank of Knight in recognition of her outstanding contributions to the advancement of the Romanian culture, civilization, and history abroad. Other works include the translation into Romanian and editing of six volumes of conference proceedings; and compilation and co-editing of *Libraries & Culture: 25-Year Cumulative Index, 1966-1990* (1995). In addition, she has been a contributor to various international bibliographies published in Eastern Europe, such as *Românica*, a series of the *National Bibliography of Romania*, and *Republica Moldova in lume / La République de Moldova dans le monde / The Republic of Moldova in the World*, published by the National Library of the Republic of Moldova. She has compiled back-of-the-book indexes, and she has published research articles, chapters, as well as some fifty book reviews. She is invited to contribute dictionary and encyclopedia entries on issues pertaining to libraries in the Eastern bloc countries.

She has coordinated twelve international seminars and workshops in Romania on library science issues, with US participation. She is a member of the American Library Association (ALA), Library History Round Table (LHRT) and International Relations Round Table (IRRT) and also a member of the Association for Library and Information Science Education (ALISE), where she serves on the Publications Committee. She also serves as an external review panel member for ALA's Committee on Accreditation.

Anghelescu's fellowships include: Fulbright Grant (United States Information Agency), United States Speaker Grant and Federal Assistance Award (U.S. Department of State, International Information Program), International Research and Exchanges Board (IREX) Grant, Association of American University Women (AAUW) scholarship, three Curriculum Globalization Grants (Wayne State University, Detroit, Michigan), several continuing education fellowships (University of Texas at Austin), and a

Summer Continuing Studies Grant awarded by the Shakespeare Institute and the Shakespeare Birthplace Trust – University of Birmingham (UK).

Currently Anghelescu serves as a consultant to the Bill and Melinda Gates Foundation for projects that focus on providing free Internet access in public libraries in Bulgaria, Ukraine, and Romania. In addition she serves as a consultant to the International Research & Exchanges Board (IREX), a Washington-based NGO. She is currently involved with the implementation of the Global Libraries/Biblionet project in Romania, a \$1.4 million pilot project in Romania sponsored by the Bill and Melinda Gates Foundation, followed by a \$27 million five-year rollover project at the national scale (2009-2012).

In December 2004, Romania's Presidency awarded Hermina Anghelescu with the Cultural Merit Order for the rank of Knight in recognition of her outstanding contributions to the advancement of the Romanian culture, civilization, and history abroad.

Проф. др Татјана Апарац-Јелушић

Свеучилиште у Задру,

Одсек за библиотекарство

taparac@unizd.hr

КОНВЕРГЕНЦИЈА ДИСЦИПЛИНА У ПОЉУ ИНФОРМАЦИЈСКИХ ЗНАНОСТИ: ИЗАЗОВИ, ТРЕНДОВИ И ДИЛЕМЕ

Резиме

У данашње вријеме темељне вриједности библиотекарства ваља проматрати кроз призму опстојности послања и задаћа библиотека као баштинских установа и библиотечне дјелатности као незаобилазне и надасве важне друштвене дјелатности. Под утјецајем нових информацијско-комуникацијских технологија библиотечне се услуге, особито оне које су мрежно доступне, везују уз услуге других произвођача, добављача и посредника у пријеносу и дистрибуцији информација. Међу тим установама посебно мјесто заузимају архиви и музеји с којима библиотеке већ стољећима сурађују, понекад се у тој сурадњи приближујући једни другима, а понекад свјесно истичући разлике у послању, циљевима и задаћама.

Циљ је овога излагања упутити на трендове у приближавања архива, библиотека и музеја у окружењу глобалне информацијске инфраструктуре, те проблематизирати теоријске и практичне импликације које произлазе из и/или потичу такво приближавање. На основи критичког сагледавања теоријских радова у којима се промишља феномен заједништва у односу на понуду мрежних услуга и изналажење оптималног модела сурадње у практичноме дјеловању те конвергенција дисциплина у пољу информацијских знаности, у излагању ће се настојати указати на битна заједничка обиљежја и специфичности појединих дјелатности/дисциплина које обиљежују савремене про-

фесије и којима се промичу вриједности баштинских установа у сувременом, дигиталном добу.

У раду се користе методе успоредне анализе и анализе садржаја, а закључци настоје потакнути даље бављење проблематиком баштинских дјелатности и вредновању њиховог доприноса развоју образовања, знаности, културе и gospodarства као и демократизацији друштва.

Биографија

Проф. др Татјана Анарац-Јелушић - 2001. оборила је докторску дисертацију на Филозофском факултету Свеучилишта у Загребу у пољу информацијских знаности, а 1982. на Интердисциплинарном студију из библиотекарства, документалистике и музеологије при Свеучилишту у Загребу оборила је магистарски рад. Дипломирани је компаратист и професор талијанског језика и књижевности.

Свеучилишни је наставник од 1983. и прошла је сва звања од знанственог асистента до редовите професорице у трајноме звању. Предаје на преддипломском, дипломском и послиједипломском студију и гостујућа је професорица на Високој школи за информацијске стручњаке у Еисенстадту, Аустрија, а од 2009. и на Свеучилишном одјелу у Борасу, Шведска.

С талијанским колегама, уз финансијску подршку хрватске Националне закладе за знаност, израдила је Приједлог здруженог дипломског програма *Written Heritage in the Digital Age*, а од 2008./2009. водитељица је докторског студија друштво знања и пријенос информација на Свеучилишту у Задру (у изведби студија судјелују Свеучилиште J. J. Strossmayer у Осиеку, Свеучилиште у Љубљани и америчка свеучилишта Rutgers и UCLA).

Објавила је једну књигу, седам поглавља у књизи те више од сто знанствених и стручних радова. Одржала преко седамдесет излагања на домаћим и двадесет на иноземним скуповима.

Уређује низ *Приручници из књижничарства* и поједине тематске бројеве Вјесника библиотекара Хрватске. Уредила је 24 монографске публикације.

Менторица је 7 докторских дисертација, 12 магистарских и 100 дипломских радова.

Чланица је уредништава међународних часописа *Journal of Documentation, Information processing and management* (do 2008.) и *Alexandrie* (do 1998), а од 2009. и уредништва Библиотекара. Једно вријеме била је чланица уредништва *Вјесника библиотекара Хрватске*.

Ко-директорица је међународне конференције LIDA (Libraries in the Digital Age), чланица програмских одбора конференција ColiS, ECDL и др. Од 2004. до 2009. била је предсједница ASIST-ове Секције за Еуропу, а од 2009. предсједница је Euclid одбора за свеучилишне одјеле у пољу књижничне и информацијске знаности.

Добитница је Кукуљевићеве повеље и ASIST-ова признања ISI/Thompson награда за најбољег наставника информацијских знаности, за 2006.

Biography

PhD Professor Tatjana Aparac-Jelušić. Born in Osijek, Croatia. Full Professor and Head of the University Department of Library and Information Science at the University of Zadar Chair, American Society for Information Science and Technology /European Chapter, 2003-2009 Chair, Euclid – European Association of LIS university departments, 2008-

Education: Professor Aparac Jelusic received her Ph.D. in Information Sciences, University of Zagreb (1991) and M.A. in Library Science, University of Zagreb (1982). She graduated in Comparative Literature and Italian Language and Literature, Faculty of Philosophy in Zagreb (1972)

Since 2008 she is the Dean of the New PhD program *Knowledge Society and the Information Transfer*, University of Zadar (in cooperation with U of Ljubljana, UCLA and Rutgers) and author of the New Joint Graduate Program „Written Heritage in the Digital Environment“ (Zadar, Osijek and Parma, Italy). She has been teaching (since 2007) as visiting professor in Eisenstadt, Austria and in from 2009 at Boras LIS School, Sweden.

Supervisor for over 100 diploma papers, 12 Master and 7 PhD Thesis of Croatian and Slovenian LIS students. Her students regularly parti-

cipate at international conferences such as BOBCATSSS, IFLA and LIDA.

She was the member of the Editorial Board of Information Processing Management (from 2003 till 2008), Alexandria (from 2002 till 2008), and Journal of Documentation (since 2006).

Awards: She received Kukuljević's Award (Croatian highest award in LIS field) and

Thompson/ISI Outstanding Teacher of Information Science 2006 – Award given by ASIST.

Author of one book, six chapters in books, over 100 research and professional papers (in Croatian and English), over 30 reviews, opinion papers and has edited 24 books

Co-director of LIDA Conference; member of PC for CoLIS, ECDL, QQML2009, and reviewer for ASIST, ALA, ECDL and some other international conferences.

Research projects: PI – Organization, preservation and usage of Croatian Written Heritage, 2007-2010, 2002-2006; PI – Croatian Written Heritage, 2007-2012; projects for several library buildings in Croatia.

Проф. др Марија Младенова

Специјализована виша школа за библиотекарство
и информационе технологије, Софија
mladenovamaria@abv.bg

БИБЛИОТЕЧКА ЕТИКА – ЈЕДНА ОД ВРЕДНОСТИ САВРЕМЕНОГ БИБЛИОТЕКАРСТВА

Резиме

У раду се објашњава појам професионалне етике, као скупа моралних правила, појмова, судова и процена о начинима понашања, о карактеристикама представника појединих група у друштву, условљених њиховим припадању датој професији.

Заступа се став да је професионална етика примењена наука која проучава моралне вредности човека, који ради на једном или другом професионалном пољу где испуњава функције специјалисте, личности и друштвеног радника.

Професионална етика се посматра и као вредносно-нормативна теорија о понашању људи у датој професији, због чега она на специфичан начин истражује, анализира, упоређује и систематизује моралне вредности у конкретној професији.

Појашњени су и основни циљеви професионалне етике: да допринеси бољем испуњавању професионалних функција и да нуди поздану заштиту интереса људи, који су објекат и субјекат рада дате професије.

Покушано је да се дефинише појам „библиотечка етика“ као научна библиотечка дисциплина, која се појавила као резултат интеграције библиотекарства и етике. Она проучава норме понашања библиотекара на његовом радном месту, чије поштовање омогућава високи степен културе у пружању услуга читаоцима.

Библиотечка етика је посматрана и као скуп специфичних за-

хтева и моралних норми, које су библиотекару неопходне у испуњавању његових професионалних дужности везаних за пружање услуга кориснику информација.

Указано је да се у професионалном раду библиотекара, чији су објекат читаоци, ствара сложен систем узајамно условљених моралних односа у којима учествују четири фактора:

1. Законска основа професије
2. Однос библиотекара ка читаоцу
3. Однос стручних библиотечких радника ка колегама
4. Однос стручних библиотечких радника према друштву, којим добар професионалац до савршенства треба да влада.

Покушано је да се формулишу и теме које библиотечка етика, као научна дисциплина, проучава.

Наглашена је улога библиотечких асоциација и етичких кодекса које су оне створиле, а који имају изузетну улогу у потврђивању професионалне библиотечке етике, једног од важних фактора које утичу на запослене у нашој области да се добро котирају како у својој професији, тако и у друштву.

У раду су формулисане и неке основне етичке категорије као што су „добро“, „професионална обавеза“, „одговорност“, „савест“, „правичност“, на основу којих се формирају и норме библиотечке етике, међу којима су најважније: слободан приступ информацијама, приватност читања и приоритетност услуга.

По аналогiji раширених и популарних у Бугарској „Десет божјих заповести о међуљудској комуникацији“, „Десет божјих заповести о писцу“, „Десет божјих заповести о добром лидеру“, „Десет божјих заповести о добром бизнисмену“ – пало ми је на памет... да формулишем „Десет божјих заповести о добром библиотекару“:

1. Воли своје читаоце!
2. Размисли пре него што кажеш „не“ читаоцу!
3. Увек се труди да се ставиш на место читаоца!
4. Искрено се интересуј за његове проблеме, а на основу информације коју тражи!
5. Пружај му само заиста корисне информације и поштуј приватност његовог читања!

6. Штеди време читаоца!
7. Буди љубазан и благонаклон према читаоцу, смеши му се!
8. Понашај се с њим тако, као да си цео живот маштао да управо њему будеш на услузи!
9. Стално се усавршавај да би читаоцу био кориснији!
10. Пружи свој допринос у стварању и подизању ауторитета библиотеке и своје професије!

Убеђена сам, ако поштујемо та правила, да ћемо бити кориснији нашим читаоцима, због којих у ствари и постојимо, али и себи самима као професионалној заједници.

У раду је покушано да се формулишу и три основна задатка који се налазе пред светском библиотечком заједницом, а који су непосредно везани за библиотечку етику.

1. Да се код наших читалаца формира висока информациона култура која је неопходна за прелазак од информационог друштва ка друштву знања.

2. Да настојимо да хуманизујемо цело библиотечко пословање и да га испунимо човекољубљем, које делимо свима, али пре свега онима који имају тешку животну причу или се налазе у тешкој животној ситуацији.

3. Да претворимо библиотеку у инструмент демократије и интелектуалне слободе тако што ћемо створити привлачно место где свако и увек може, осим неопходне информације, да пронађе и разумевање и помоћ.

То је само део великих задатака не само бугарске, већ и светске библиотечке заједнице чије решавање тражи толерантно партнерство, активну међународну сарадњу са ИФЛА-ом и УНЕСКО-ом, јер заједно можемо више!

Хајде заједно да створимо нови лик библиотеке – лик отвореног, дружељубивог и човекољубивог система.

Проф. др Мария Младенова

Специализирано висше училище по библиотекознание и
информационни технологии, София

БИБЛИОТЕЧНАТА ЕТИКА – ЕДНА ОТ ЦЕННОСТИТЕ НА СЪВРЕМННОТО БИБЛИОТЕЧНО ДЕЛО

Резюме

В доклада се изяснява понятието професионална етика като съвкупност от нравствени норми, понятия, съждения и оценки за начините на поведение, характерни за представителите на определени групи от обществото, обусловени от тяхната принадлежност към дадена професия.

Застъпва се становището, че професионалната етика е приложна наука, изучаваща нравствените ценности на човека, работещ в една или друга професионална област, в която той изпълнява функциите на специалист, личност и обществен деятел.

Професионалната етика се разглежда и като ценностно-нормативна теория за поведението на хората в дадена професия, поради което тя изследва, анализира, сравнява и систематизира по специфичен начин моралните ценности в конкретна професия.

Изяснени са и основните цели на професионалната етика: да съдейства за по-доброто изпълнение на професионалните функции и да осигурява надеждна защита на интересите на хората, които са обект и субект на труда в дадена професия.

Направен е опит да се дефинира понятието „библиотечна етика“ като научна библиотековедска дисциплина, появила се в резултат от интеграцията на библиотекознанието и етиката, която изучава нормите на поведение на библиотекаря на работното му място, спазването на които осигурява високо равнище на културата на обслужването на читателите.

Библиотечната етика е разгледана и като съвкупност от специфични изисквания и нравствени норми необходими на библиотекаря за изпълнението на професионалните му задължения, свързани с обслужването на потребителите на информация.

Посочва се, че в професионалната дейност на библиотекаря, обект на която са читателите се създава сложна система от взаимно обусловени нравствени отношения, в които участват четири фактора:

1. Законодателната база на професията.
2. Отношението на библиотекаря към читателя.
3. Отношението на специалиста към колегите.
4. Отношението на специалиста към обществото, които добрият професионалист трябва да владее до съвършенство.

Направен е опит да се формулират и темите, които изучава библиотечната етика като учебна дисциплина.

Изтъкната е ролята на библиотечните асоциации и създадените от тях етични кодекси, които имат изключителна роля за утвърждаването на професионалната библиотечна етика, която е един от важните фактори, съдействащи на работещите в нашата област да се впишат успешно както в професията ни, така и в обществото.

В доклада са формулирани и някои основни етични категории като „добро“, „професионален дълг“, „отговорност“, „съвест“, „справедливост“, на основата на които се формират и нормите на библиотечната етика, сред които най-важни са: свободният достъп до информацията, конфиденциалността на четенето и приоритетното обслужване.

По аналогия на разпространените в България „Десет божии заповеди за човешко общуване“, „Десет божии заповеди за работа в екип“, „Десет Божии заповеди за писателя“, „Десет Божии заповеди за добрия лидер“, „Десет Божии заповеди за добрия бизнесмен“ – ми хрумна да формулирам и „Десет Божии заповеди за добрия библиотекар“:

1. Обичай читателите си!
2. Помисли, преди да кажеш „не“ на читателя!
3. Винаги се старай да се поставиш на мястото на читателя!
4. Искрено се интересувай от проблемите му, с търсената от него информация!
5. Предоставяй му само истински полезна информация и спазвай

- конфиденциалността на четенето му!
6. Пести времето на читателя!
 7. Бъди вежлив и доброжелателен към читателя, усмихвай му се!
 8. Дръж се с него така, сякаш цял живот си мечтал да бъдеш полезен точно на него!
 9. Усъвършенствай се постоянно, за да бъдеш по-полезен на читателите!
 10. Дай и своя принос в създаването издигането на авторитета на библиотеката и на професията ни!

Убедена съм, че ако ги спазваме ще бъдем по-полезни за нашите читатели, заради които всъщност ни има, а и за нас самите като професионална общност.

В доклада е направен опит да се формулират и три основни задачи, стоящи пред световната библиотечна общност, които са пряко свързани и с библиотечната етика:

1. Да се формира висока информационна култура в нашите читатели необходима за прехода от информационно общество към общество на знанието.

2. Да положим усилия за хуманизацията на цялата библиотечна работа и да я изпълним с човеколюбие, насочено към всички, но преди всичко към онези, които имат трудна житейска съдба или се намират в сложна житейска ситуация.

3. Да превърнем библиотеката в инструмент на демокрацията и интелектуалната свобода като направим привлекателно място където всеки и винаги може да намери освен необходимата му информация, разбиране и помощ.

Това са част от големите задачи не само на българската, но и на световната библиотечна общност решаването на които изисква толерантно партньорство, активно международно сътрудничество с ИФЛА и ЮНЕСКО, **защото заедно можем повече!**

Нека заедно да създадем нов образ на библиотеката – образ на открита, дружелюбна и човеколюбива система.

Биографија

Проф. др Марија Младенова рођена је у Софији. Завршила је *Библиотекарство и библиографију* на Државном библиотекарском институту (1965) и *Бугарску филологију* на Универзитету „Св. Климент Охридски“ у Софији (1970). Од 1977. године редовни је професор на Државном библиотекарском институту (ДБИ), данас Специјализираној вишој школи за библиотекарство и информационе технологије на коме предаје *библиотекарство, историју библиотека, каталогизацију и класификацију докумената, библиотечку етику*. Од 1992. године до данас предаје и на Универзитету „Св. Кирило и Методије“ у Великом Трнову. Била је заменик директора Државног библиотекарског института, шеф катедре „Библиотекарство и библиографија“, декан Факултета библиотекарства, информатичких система и друштвених комуникација. Тренутно је главни секретар за научноистраживачки рад и развој академског персонала. Члан је Специјализираног научног савета при Вишој атестационој комисији (ВАК) за библиотечно-информационе науке, председник је Факултетског научног савета при ВАК–у, који има право да хабилитира доценте и професоре. Члан је Савеза бугарских научника.

Аутор је 12 књига, 250 чланака штампаних у научним издањима и преко 200 чланака штампаних у различитим енциклопедијама. Њен истраживачки рад је везан и за област теорије библиотекарства, историју библиотеке у свету, библиотечку етику и каталогизацију и класификацију докумената.

Biography

PhD Maria Mladenova was born in Sofia. She graduated from the State Library Institute /1965/ in Library Studies and Bibliography and Sofia University “St. Kliment Ochridsky” in Bulgarian Philology /1970/. Since 1977 she has been a lecturer at the State Library Institute, today’s State University of Library Studies and Information Technologies, where she teaches Library Studies, History of Libraries, Cataloguing and Clas-

sification of Documents, Library Ethics. Since 1992 she has been teaching at the University of Turnovo „St. st. Cyril and Methodius“. She has been vice-director of the State Library Institute, Head of department Library Studies and Bibliography, Dean of the Faculty of Library Studies, Information systems and Public Communications.

Currently she is General Secretary of Scientific Research and Academic Staff Development. She is a member of the Specialized Scientific Council of the Higher Assessment Committee /HAC/ on Library-information Sciences, a chair of a HAC Faculty scientific committee authorized to award Assoc. Professor's and Professor's Degrees. She is a member of the Union of Scientists in Bulgaria. She has written 12 books, 250 articles, published in scientific periodicals and over 200 articles published in different encyclopedias.

Her scientific interests are in the sphere of Theory of Library Studies, History of Libraries worldwide, Library Ethics, Cataloguing and Classification of Documents.

Проф. др Жељко Вучковић
Педагошки факултет у Сомбору
z.vuckovic@yahoo.com

ПОСТОЈЕ ЛИ СТАРЕ И НОВЕ ВРЕДНОСТИ БИБЛИОТЕКАРСТВА?

Резиме

За библиотекаре су одувек карактеристичне дилеме између ентузијазма и професионализма, између прагматизма и идеализма. Постоје ли заправо суштинске разлике између старих и нових вредности у библиотекарству, или је реч о језгру професионалне мисије која се не мења упркос променама технологија?

Као људска бића, ми смо суштински одређени оним шта вреднујемо и начином на који то чинимо. Кроз наше вредности и животне ставове осветљавамо своју егзистенцију, препознајемо и откривамо себе. Разликујемо се од других живих бића по томе што смо свесни онога што јесмо и што можемо тежити нечему вишем и хуманијем. Човек је биће смисла и вредности.

Вредности су засноване у самим условима људске егзистенције као заједничке егзистенције. Наше сазнање и наше емоционално препознавање ситуације другог људског бића воде нас до успостављања заједничких вредности које имају објективну валидност. Вредности као централни ставови који одређују приоритете у људском понашању дају значење и структуру животу. За њих се веже човекова потреба за трајношћу, постојаношћу и смислом људског живљења.

За библиотеке будућности најважније је да остану верне својим изворним циљевима, задацима и вредностима. Горман наглашава четири идеје које не би смела да заборави ни једна библиотека у информатичком друштву:

1. Први разлог постојања библиотека јесте хумано пружање услуга људским бићима и људској заједници.
2. Знање и разумевање, а не подаци или информације морају остати централна брига библиотекарске заједнице.
3. Основни етички принципи библиотекарства јесу сарадња, једнак приступ збиркама и услугама и интелектуална слобода.
4. Библиотекари треба да су поносни на своју мисију коју вековима испуњавају и да су свесни њене тежине и одговорности.

Горман закључује да ће будуће библиотеке бити отворене за све нове идеје о томе како радити боље и како прихватити нове технологије. С једне стране, оне морају увидети потребу за променом својих метода, а с друге стране – сачувати континуитет својих циљева и мисије: „Библиотекари морају одлучно бранити вечиту сврху библиотека – прикупљање, чување, организацију и дисеминацију записа знања и информација људске врсте и пружање услуга на темељу ових записа. Штавише, они треба да бране и својим примером показују кључне вредности на којима је грађена култура библиотека – заједницу, писменост, учење, услуге, разум, демократију и интелектуалну слободу“. (Crawford, Gorman, 1995, p. 183)

Од Александрије до наших дана, библиотеке су својеврсна социјална легитимација заједница које свој идентитет заснивају на *култури знања*. Зато ће њихова мисија остати непромењена и у динамичном свету високих информационих технологија: подршка хуманитету и демократском развоју друштва, кроз слободан приступ јавном знању.

Статус и професионализација библиотекарства заправо су две стране једне исте медаље. Основне претпоставке за побољшавање друштвеног статуса и професионализацију савременог библиотекарства јесу висока професионална самосвест, самопоштовање и одговорност утемељени на разумевању и уважавању заједничких општељудских, стручних и личних вредности и идеала. Само уз поштовање ових вредности и идеала могуће је остварити оптимистичку визију коју је пре тачно двадесет година изнео Ли Финкс у једном од најутицајнијих радова из домена библиотечке аксиологије: „Да библиотекари буду срећни у срећним библиотекама; то није немогућ сан“. (Finks, 1989)

Биографија

Проф. др Жељко Вучковић рођен је у Зрењанину, 1960. Радио је у Библиотеци Матице српске као библиотекар, координатор за делатност и шеф Одељења за развој (1987-2007). Сада је професор библиотекарства на Педагошком факултету у Сомбору. Најмлађи је добитник Сурепове награде, 1997. Поља његовог интересовања су однос библиотека и друштва, јавне библиотеке, аутоматизација библиотека, пословна етика, управљање знањем и сл. Објавио је преко 50 радова и 10 књига. Главни и одговорни је уредник часописа *Библиотекар*. Председник је Библиотекарског друштва Србије од јула 2009. године.

Biography

PhD Željko Vučković was born in 1960, in Zrenjanin. He had worked in The Matica Srpska Library (it is the central library of Vojvodina, founded in 1826., which has over 3 million publications and the biggest electronic catalogue of publications in Yugoslavia) as a librarian , a professional coordinator and as a chief of Department for development (1987-2007). Željko Vučković is professor of Librarianship at Faculty of Pedagogy, Sombor. Vučković the youngest winner of the highest award for librarianship in Serbia (Milorad Panic Surep award ,1997). Fields of his professional and scientific interest are: relationship between libraries and the society, public libraries, automatization of library, business ethics, knowledge management etc. He published over 50 papers and 10 books. He has been the editor in chief of the professional magazine „Librarian“. He has been the president of Serbia Library Association from July 2009.

Др Милена Максимовић

Филозофски факултет, Источно Сарајево

maksimovicm@sbb.rs

ТРАДИЦИОНАЛНИ И НОВИ ЗАДАЦИ ДАНАШЊИХ БИБЛИОТЕКАРА

Резиме

Сагледавајући библиотеке у нашем окружењу, вријеме друштвене и економске кризе, транзицију друштвеног система у коме се налазимо, тешко је успоставити нови систем вриједности у библиотекарству.

Доношење одређених законских прописа у институцијама система, није имало увијек довољно стручне и финансијске подршке у њиховој реализацији. Суочени са великим изазовима који се пред библиотекаре постављају, а за чију реализацију су потребни искусни и стручни тимови људи и велика финансијска подршка, поставили су пред библиотекаре и нове захтјеве. Људски фактор, као традиционална вриједност у библиотекарству, нашао се на раскршћу између могућности, знања и примјене нових технологија. Библиотекарство које се деценијама заснивало на традиционалним вриједностима, полако се помијера у правцу нових облика рада. Класични рад и традиционалне вриједности постају основа на коју се и даље ослања савремено библиотекарство. Они морају бити и сада довољно присутни у професији, како би она кренула новим токовима и одговорила данашњим задацима које друштво пред њу поставља. Ти процеси морају тећи уз велико ангажовање професионалних удружења, појединаца и одговарајућих институција државне власти.

Професија библиотекара сеже од самих почетака писмености и стварања првих библиотека. Грчка цивилизација је имала велики утицај на развој римске културе, а касније и осталих култура на овим

просторима. Записи на камену, такозвани епитафи, на којима су уписана почасна звања, говоре нам о давном постојању професије библиотекара. Тако, на основу епитафа, сазнајемо за два библиотекара, који су живјели у вријеме владавине Тиберија, Калигуле и Клаудија. Један надгробни камен овјековечује успомену на Тиберија Клаудија Скирта, Августовог ослобођеника, управника библиотеке. Скиртов надгробни споменик нам открива званичан назив *procurator bibliothecarum* у значењу „управника библиотеке“. Особље у римским библиотекама је било састављено од робова и понеког ослобођеника. На челу библиотеке био је *bibliothecarius*, а потчињени су се звали *a bibliotheca*, уз назнаку којој библиотеци припадају. Ови наводи нам говоре да се са појавом библиотека јавља и термин библиотекар, у различитим значењима, за особље које је водило или радило у библиотеци.

Ентузијазам и љубав према књизи, поред осталих врлина, стољећима су пратиле библиотечку професију. Библиотекари, управници библиотека и теоретичари библиотекарства вијековима су били познати научници и филозофи.

Појавом штампарске технике, библиотеке су са нашле пред новим изазовима класификације и смјештаја грађе. Теорија библиотекарства добива на значају развојем класификационих система, чија је замисао била да се они ослоне на класификације наука. Развој библиотекарства и начин његовог организовања неодвојив је од историјских и друштвених токова. *Било да је урађена по тематици, по важности, по томе да ли је књигу исписао Бог или неко од његових створења, било да је урађена по алфabetу или по бројевима или по језику на којем је текст написан, свака библиотека претвара хаос откривања и стварања у уређен систем хијерархије или дивљање слободних асоцијација* (А. Мангел).

Теоријско разматрање о библиотечкој професији у прошлости обавезује нас да споменемо и садашњи положај библиотекара на овим просторима. Библиотекарство у Републици Српској је задњих двадесетак година у стагнацији у свим аспектима. Рат на овим просторима (1992-1995) донио је многе невоље па и уништавање библиотека. Ипак, и у том времену борбе за опстанак, библиотеке су

постојале у многим мјестима и представљале једино мјесто културних збивања и прозор у неки други љепши свијет. Библиотекари су били ти који су у тој неизвјесности многима помогли, да трачак свјетлости умањи њихове стрепње и надања. Настао је временски вакуум у коме су библиотеке опстајале захваљујући највише ентузијазму библиотекара.

Увођење нових технологија је била привилегија неких других око нас. Систем образовања библиотечких кадрова је успостављен 1997. године на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву. У библиотекама се и даље запошљавају разни профили кадрова без икакве селекције. Друштво библиотекара Републике Српске, основано 1997. године, као струковна асоцијација, покушава да допринесе бржем развоју библиотекарства. Доношењем Етичког кодекса библиотекара, а и расправама и приједлозима око законских аката, библиотекарство се поново почиње повезивати и успостављати према стручним принципима. Друштво библиотекара организује низ стручних скупова са еминентним предавачима на савремене теме, бави се приједлогом и анализом законских прописа у области библиотекарства, и окупља библиотекаре из цијеле Републике Српске. Ипак, пуни професионални успјеси још нису остварени.

У доба развоја савремених технологија, које су у библиотекарству промијениле организацију и систем рада, требало би размишљати и о изградњи новог профила библиотекара, који осим традиционалног знања, морају овладати и савременим системом комуникације. Када се вратимо у вријеме које је претходило појави рачунара и сагледамо класичне вриједности библиотекара, схватићемо да смо добили само још једну димензију у раду и да нам је потребно, поред знања, овладавање и многим вјештинама.

Биографија

Др Милена Максимовић рођена је 12. августа 1949. године у Прњавору (Република Српска. На Одсјеку за општу књижевност и библиотекарство Филозофског факултета Универзитета у Сарајеву дипло-

мирала је 1977. На истом факултету, 1988. године уписала је постдипломске студије из библиотекарства. Магистарски рада под насловом *Библиографија радова часописа Братство (Сарајево, 1925-1941)*, онемогућена ратним збивањима, одбранила је тек 12. јуна 2000. године, на Филозофском факултету Универзитета у Српском Сарајеву. Докторску дисертацију под насловом *Ђорђе Пејановић (1878-1962) као библиотекар, културни и просвјетни радник и библиограф (са персоналном библиографијом)* одбранила је 14. новембра 2005. године на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву и стекла научно звање доктора библиотечких наука.

Од 1970. године радила је на разним стручним и руководећим пословима у библиотекама у Сремској Митровици, Сарајеву, Новом Саду и Фочи (Србињу). Од 2001. до 2005. године радила је у Библиографском одјељењу Народне библиотеке Србије у Београду, на пројекту *Српска ретроспективна библиографија. Књиге 1868-1944*. Од 1999. године на Одсјеку за општу књижевност и библиотекарство Филозофског факултета на Палама ангажована је као предавач за предмете Класификација и Организација библиотека. Била је и предавач и испитивач на стручним испитима за предмет библиографија, у Народној библиотеци Републике Српске у Бањој Луци. Од 2006. године је запослена у звању доцента на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву.

Као директор Српске Централне Библиотеке „Просвјета“ у Србињу, 1997. године била је иницијатор, један од оснивача и први предсједник Друштва библиотекара Републике Српске са сједиштем у Вишеграду. За укупан допринос библиотекарству, 1999. године добила је награду „Милорад Панић-Сурепа“, коју додјељује Заједница библиотека Србије, а у октобру 2002. године Друштво библиотекара Републике Српске додијелило јој је повељу „Ђорђе Пејановић“.

У библиотечким и другим публикацијама објавила је више стручних и научних радова и двије монографске публикације: *Ђорђе Пејановић – живот и дјело*, Пале 2007. и *Библиотекарство пред новим изазовима*, Источно Сарајево, 2009. године Учествовала је на бројним стручним и научним скуповима у Србији и Републици Српској.

Biography

D Milena Maksimovic was born on August 12th, 1949 in Prnjavor (Republika Srpska). She graduated from the Department of General Literature and Library Sciences at the Faculty of Philosophy, University of Sarajevo in 1977, where she also enrolled into her post-graduated studies in Library Sciences in 1988. Due to the war in the former Bosnia, she completed her master's thesis on June 12th, 2000. The topic of the thesis was „*A Bibliography of Articles Published in the Magazine Bratstvo (Sarajevo, 1925-1941)*“. Her doctoral dissertation titled „*Đorđe Pejanović (1878-1962) as Librarian, Cultural Worker, Educator and Bibliographer (with a Personal Bibliography)*“ was finished on November 14th, 2005 and she earned a PhD in Library Sciences from the University of Istočno Sarajevo.

Since 1970 she has worked on various professional and managerial positions in libraries in Sremska Mitrovica, Sarajevo, Novi Sad and Foča (Srbinje). Between 2001 and 2005, she worked for the Bibliographic department in National Library of Serbia, on the project for a *Serbian Retrospective Bibliography (1868-1994)*. Since 1999, she has worked as a lecturer for the subjects of Classification and Library Organization at the General Literature and Librarianship Department, Faculty of Philosophy in Pale. She has acted as a lecturer and examiner for professional exams for the course of Bibliography in the National Library of Republika Srpska, Banja Luka. Since 2006 she has worked as an assistant professor at the Faculty of Philosophy, University of Istočno Sarajevo.

As the director of the Serbian Central Library „Prosvjeta“ in Srbinje, in 1997 she initiated, co-founded and was the first president of the Library Association of Republika Srpska, with its headquarters in Višegrad. For her contribution to librarianship, in 1999 she was given the annual „Milorad Panić-Surep“ award by The Community of Libraries of Serbia, and in October 2002 the Library Association of Republika Srpska awarded her with the „Đorđe Pejanović“ award.

Her professional and scientific works have been published in several library publications. She is the author of two monographic publications: „*Đorđe Pejanović – Life and Work*“ (Pale, 2007.) and „*Librarian-ship*

Faces New Challenges“ (Istočno Sarajevo, 2009.) Ms. Milena Maksimović has participated in numerous professional and scientific conferences in Serbia and Republika Srpska.

Проф. др Гордана Стокић Симончић

Филолошки факултет у Београду

Катедра за библиотекарство и информатику

gordana.stokic@yahoo.com

ПОСТОЈИ ЛИ РАСКОЛ? БИБЛИОТЕКАРСТВО ИЗМЕЂУ ТЕОРИЈЕ И ПРАКСЕ

Резиме

Премда најстарија српска библиотека, Хиландарска, траје девет векова, и премда је први државно именовани библиотекар постављен 1853, библиотекарство је у Србији квалификовано као научна дисциплина тек 2007. године. Министарство за науку и технолошки развој учинило је то у склопу доношења *Закона о универзитету*, разрешавајући парадокс по коме се на универзитетском нивоу организује настава библиотекарства и библиотечке информатике, пишу научно истраживачки радови и добијају научна звања, а сама дисциплина није уврштена у ред наука које се изучавају у нашим високошколским образовним институцијама. Проблем професионализације библиотекарске делатности, с једне и проблем верификовања научне библиотекарске заједнице у Србији, с друге стране, који су и до тада били присутни, указују се као суштински у односу на две темељне вредности библиотекарства у свим временима: људе и комуникацију.

Ако концепт професије подразумева корпус знања и из њега изведене вештине, признату професионалну обуку, оријентацију на пружање услуга, постојање удружења за унапређење професије и јавно признање професије, онда пракса библиотекарства обухвата широк дијапазон активности од образовања, преко услужних, организационих и комуникационих процеса, до иновативног и пројектног ангажовања. У том контексту, пежоративно звучи врло распростра-

њено изједначавање науке, сваке, па и библиотекарске, са теоријом. Позивајући се на научни метод, истраживање специфичне области знања, те на психологију и социологију научне заједнице, библиотекарство као наука обезбеђује прираст знања који се темељи на научно-истраживачком раду, јавности и комуникативности знања, неговању научног подмлатка и амбијента... Потреба да се одреди демаркациона линија између библиотекарства као науке и библиотекарства као професије није у овом случају последица зле воље да се уважи вредност онога другог, него израз практичне потребе да, делујући заједно и на општу добробит, одредимо могућности, домете, очекивања, стратегије.

Два документа, сваки на свој начин, представљају добро полазиште за размишљање о актуелном односу струке и науке: *Правилник о условима за стицање виших стручних звања у библиотечно-информационој делатности (2008)* и *Правилник о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача (2008)*. Доносиоци, Министарство културе Србије и Министарство за науку и технолошки развој, независно једно од другог, као императив намећу разговор о позицији дипломираних библиотекара и оних који су то звање стекли на послу, начинима полагања стручних испита и унапређивања, вредновању научних постигнућа запослених у библиотекама, стимулисању младих библиотекара на научно ангажовање, ангажовању научних радника на решавању проблема професије, раду у струковним удружењима, стручној и научној периодици, наградама, методама евалуације, цитирању, консалтингу...

Мањи је проблем што упркос армији врхунских интелектуалаца и оних марљивих књигознаца без много формалног образовања који су, протеклих деценија, у библиотекама радили, нисмо стали у ред са другим професијама ни са другим научним дисциплинама... Већи је, чини се, што смо одшколовали 20 генерација библиотекара на високошколском нивоу, 60 година имали један од најкомплекснијих стручних испита у Србији, добили и смер за школске библиотекарске, имали деценијама утицајну библиотекарску периодику, теоретичаре, стратеге и практичаре, али унутар библиотекарске заједнице нисмо постигли договор и сагласност по питању властитих домета. Да па-

рафразирам Томаса Куна: *ту ништа не зависи од дефиниције науке... нити су питања попут: Због чега моја област не успева да се креће напред на начин како то, рецимо, чини физика? погодна за споразум о дефиницији ... Та питања ће престати да буду извор бриге не онда када се дефиниција нађе већ када групе, које сада сумњају у сопствени статус, дођу до сагласности о својим прошлим и садашњим достигнућима¹.*

Биографија

Проф. др Гордана Стокић Симончић је ванредни професор на Катедри за библиотекарство и информатику Филолошког факултета Универзитета у Београду, где предаје *Историју књиге и библиотека, Историју српских библиотека, Менаџмент у библиотекама* и *Односе библиотека са јавношћу*. Као предавач за област управљања библиотекама ангажована је и на мастер студијама Универзитета уметности у Београду – смер Менаџмент у култури и културна политика на Балкану.

Гордана Стокић Симончић је активни истраживач у области библиотекарства, аутор пет књига (*Ка филозофији библиотекарства: Цеси Шир у теорији и пракси библиотекарства 20. века*, 2002; *Менаџмент у библиотекама*, са Жељком Вучковићем, 2003; *Управљање библиотекама у добу знања*, са Жељком Вучковићем, 2007; *Књига и библиотеке код Срба у Средњем веку*, 2008; *Best Practice у 22 приче: Комуникација, култура организације, односи библиотека с јавношћу*, 2009) и неколико десетина научних и стручних текстова. Главни је уредник научног часописа *Панчевачко читалиште* и члан редакције неколико других периодичних гласила. Члан је Управног одбора Библиотекарског друштва Србије.

Међународно професионално искуство: Фулбрајтов стипендиста - гостујући истраживач (пројекат *Најбоља пракса у библиотекарству САД и могућности њене дисеминације у Србији*), 2006; Салцбург Семинар алумни, 2004; боравак у Мортенсон центру за интернационалне библиотечке програме у САД, 2002.

¹) *Struktura naučnih revolucija / Tomas Kun; preveo Staniša Novaković.*
- Beograd : Nolit, 1974. - str. 222-223

Biography

PhD Gordana Stokic Simoncic is associate professor at the Library and Information science Department, Faculty of Philology (Belgrade University). She is serving as the teacher for library history, history of the Serbian book and libraries, library management and library public relations. In addition, she is a visiting professor at the Belgrade University of Arts Postgraduate Studies in Cultural Management and Cultural Policy in the Balkans, teaching library management.

Gordana Stokic Simoncic is an active researcher in the library field with 5 books (Toward the Philosophy of Librarianship: *Jesse Hawk Shera in the Theory and Practice of 20th Century Librarianship*, 2002; *Library Management*, co-authored with Željko Vučković, 2003; revised and much extended version of the book was published under the title *Library Management in the Knowledge Society*, 2007; *Serbian Book and Libraries in the Middle Ages*, 2008; *Best Practice in 22 stories: Communication, Organizational Culture, Library Public Relations*, 2009) and several dozens articles to her name. She is editor-in-chief of Pancevacko citaliste scientific journal and a member of the editorial board of several other periodical publications. She serves as a member of Serbian Librarian Association Governing Board.

Her international experience include: Fulbright Scholarship Program, *The Dissemination of the US Library Profession "Best Practice" In Serbia: A Learning Project* (2006); Salzburg Seminar Alumni, 2004; Mortenson Center Fellow, International Library Programs, University of Illinois at Urbana-Champaign, 2002.

Весна Ињац-Малбаша

Народна библиотека Србије

injac@nb.rs

БИБЛИОТЕКЕ ПРЕ ВЕБА И БИБЛИОТЕКЕ ПОСЛЕ ВЕБА

Резиме

Ауторка овог рада полази од метафоре Карен Калун, потпредседнице OCLC-а, која у својој презентацији „Traveling through transitions: from surviving to thriving“ («Путовање кроз транзиције: од борбе за преживљавање до тријумфа») представљеној на Cobiss конференцији, одржаној у новембру 2009. године у Марибору, метафору «пре веба и после веба» («before web and after web – b.w. / a.w.»), користи да би истакла значај овог преокрета. Наиме, Карен Калун говори о новом моделу метадата података, такозваном «метадата 2.00» моделу, и ту користи ову метафору да би стари модел управљања метадата подацима пре постојања веба упоредила са новим промењеним контекстом управљања после појаве веба. Заправо, појава веба у библиотекама и присуство библиотека на вебу толико је утицало на промене у односу на дотадашњу теорију и праксу да је то у свету библиотека готово упоредиво са оном другом временском одредницом – пре нове ере и после нове ере.

У првом делу рада наводе се различита виђења темељних вредности библиотекарства у свом историјском следу, од Ранганатанових пет закона библиотекарства, преко пет основних начела Мајкла Гормана и пет основних принципа веба Алиреза Норузија, све до темељних вредности библиотекарства како су оне представљене у стратешким документима Америчког библиотечког удружења.

У другом делу рада представљена су нека савремена истраживања о потребама Google генерације (Британска библиотека, 2008),

о истраживачу будућности и о студентском виђењу библиотека и информационих извора (OCLC, 2006), о промењеној улози библиотечких каталога (Конгресна библиотека, 2006).

У трећем делу рада дат је поглед на «веб небо» које се надвија над библиотекама садашњости и будућности. Укратко су приказани најзначајнији светски пројекти, претежно библиотечки, као што су Европска библиотека (The European Library), Светска дигитална библиотека (World Digital Library), Светски каталог OCLC-а (WorldCat), али и шири пројекти везани за информационе изворе уопште и дигиталне збирке, као што су Europeana, Internet Archive, Google Books, Google Scholar.

У закључку су приказани неки могући правци будућег развоја библиотека, библиотекарства и информационих наука, као и темељних вредности будућег библиотекарства. Наиме, чињеница је да су се промениле не само библиотеке као места, већ је и сама природа информација промењена преласком од линеарног на тексту заснованог окружења на умрежено информационо окружење засновано на хиперлинковима и вебу. Промениле су се и стручне студије – од библиотекарства преко информационих наука дошли смо до управљања знањем и информационог умрежавања. Променили су се и стручњаци – од библиотекара преко информационих менаџера дошли смо до администратора мрежа и дигиталних сервиса. Променило се и друштво – пошли смо од индустријског друштва, прошли информационо друштво, друштво знања и дошли до умреженог друштва. Уколико библиотеке не желе да остану празне, свакако ће морати да прихвате изазове новог умреженог и дигиталног света: мораће кренути коначно тамо где су корисници – у онлајн окружење; мораће да на нов начин реше питања ауторских права и интелектуалног власништва; мораће изнова дефинисати своје односе са приватним комерцијалним произвођачима информација и бити њихови сарадници и конкуренти; мораће своје информативне и дигиталне садржаје нудити на свим врстама уређаја (рачунару, нетбуку, мобилном телефону, електронском читачу књига...); мораће своје услуге нудити на многим местима на које корисници највише долазе (као што су социјалне мреже, Facebook, Youtube, MySpace, Flickr, Rss, Google, iTunes, iTu-

nesU, Amazon...); све више ће морати да користе аудио, видео и мултимедијалне формате јер њих корисници све више траже; мораће своје записе из класичних каталога понудити корисницима и путем великих и популарних претраживача; мораће садржаје својих веб сајтова, дигиталних библиотека и других информационих извора поделити са другима и сместити на више места како би били видљивији и више коришћени; приступ њиховим садржајима ће морати бити бржи, једноставнији и пријемчивији; мораће све више користити предности отворених извора; мораће поправити дизајн и функционалност својих сајтова; мораће све више сарађивати са сличним организацијама на локалном, националном, регионалном и међународном нивоу; мораће више поштовати своје кориснике, њихове потребе, захтеве и мишљења о пруженим услугама. Јер, како су рекли неки корисници у истраживању које је спровела Британска библиотекарска – «Сви смо ми сада постали библиотекарски». Јер, можда «Google убија опште знање», али је сасвим сигурно да се Google генерација неће одрећи Google-а да би стекла опште знање. Библиотекарски морају поћи у сусрет Google генерацији, то јест својим већ садашњим, али и будућим корисницима.

Биографија

Весна Ињац Малбашиа, Народна Библиотека Србије (НБС), заменик директора, руководилац Сектора за програме и пројекте, професор компаративне књижевности, библиотекар саветник, члан Удружења књижевних преводилаца Србије, члан Унесковог одбора за културу при Министарству спољних послова Србије, председник Националног комитета Србије за Унесков програм „Памћење света“, коаутор „Библиотекарског термилошког речника: енглеско-српски / српско-енглески“ (2002 веб издање и CD-Rom издање, 2004. штампано издање), објавила значајан број чланака из области библиотекарства и информационих наука у домаћим и иностраним стручним часописима, превела преко 20 књига са француског на српски, члан Националне комисије за информације и документацију при Институту за стандардизацију Србије,

члан Комисије за доделу звања у области библиотекарства у Србији, потпредседник Комисије за стручне испите у НБС, члан редакције едиције НБС «Савремена библиотека», члан редакције едиције КЛИО «Библиотека Плус», члан редакције стручног часописа «Гласник Народне библиотеке Србије», члан редакције текуће библиографије «Сербика», члан редакције часописа «Библиотекар» Библиотекарског друштва Србије, члан Сталног комитета IFLA Секције за статистику и евалуацију, члан међународне Контакт групе пројекта The European Library, један од НБС координатора за пројекат «Светска дигитална библиотека», један од координатора пројекта «Дигитална библиотека НБС», члан Радне групе за анализу, професионални развој и перманентну едукацију у издаваштву при Министарству културе Републике Србије, члан Комисије за библиотеке при Министарству културе Републике Србије.

Biography

Ms. Vesna Injac Malbaša, National Library of Serbia (NLS), Deputy Director, Head of Sector for programs and projects, professor of Comparative literature, library adviser, member of Association of literary translators of Serbia, member of Unesco committee for culture at the Ministry of foreign affairs of Serbia, president of Serbian Committee for Unesco program Memory of the World, co-author of the Dictionary of Librarianship : English-Serbian and Serbian-English (2002 web and CD-Rom edition, 2004 printed edition), published important number of articles from the field of librarianship and information sciences in domestic and foreign professional reviews, translated more than 20 books from French to Serbian, member of the National Commission for information and documentation at Institute for Standardization of Serbia, member of the Commission for attainment of professional titles in librarianship in Serbia, co-president of the Commission for professional librarianship exam in the National Library of Serbia, member of editorial board of the NLS edition „Modern Library“, member of editorial board of the edition „Library plus“ of the publisher Clio, member of the editorial board of the professional review „The

Herald of the National Library of Serbia“, member of the redaction of the current bibliography *Serbica*, member of the editorial board of the professional review „*Librarian*“ published by Serbian Library Association, member of the Standing Committee of the IFLA Section for Statistics and Evaluation, member of the international Contact group for the project *The European Library*, one of the NLS coordinators for the project „*World Digital Library*“, one of the coordinators of the project «*Digital Library of the NLS*», member of the Working group for analysis, professional development and permanent education in publishing at the Ministry of culture of the Republic of Serbia, member of the Commission for Libraries at the Ministry of culture of the Republic of Serbia.

Весна Вуксан

Библиотека града Београда

vesnavuksan@bgb.rs

МАНТРА ЗА БИБЛИОТЕКАРЕ

Резиме

Креирање препознатљивог корпоративног идентитета, оријентација ка кориснику, активно промовисање и односи с јавношћу налазе се у врху *TO DO* листе великог броја библиотека у Србији.

Колико библиотека у земљи има професионално креиран корпоративни имиџ? Препознатљив идентитет? Мисију и визију које нису шминка? Слушају ли библиотеке своје кориснике? Како корисници идентификују библиотеку у свету у коме постоји све више алтернатива?

Сваки пут када посетилац уђе у библиотеку, он прима све расположиве сигнале на основу којих формира утисак о месту где се налази, људима које среће и услугама због којих је дошао. Креирана перцепција утиче на то како ће изгледати приступ на даље – да ли ће се корисници враћати у библиотеку зато што морају, или зато што желе.

Сегал описује 7 грехова:

1. Апатија: библиотекар не показује интересовање за потребе корисника.
2. Отаљавање: особа за пултом је заузета папирологијом и нема времена да послужи корисника.
3. Хладноћа: пријатељски однос са корисником приликом пружања услуге не постоји.
4. Снисходљивост: библиотекар поседује супериоран став, питајући: зар нисте погледали у каталогу?
5. Роботизам: библиотекар се понаша више као робот него човек.
6. Књига правила: нема попуштања законима.

7. Трчкарање: слање корисника на неколико могућих места без истинског знања да ли је у питању право место.

Модерни маркетинг захтева од библиотекара да нађу нове и финалије начине комуникације и повезивања са људима.

Зашто библиотекари ретко откривају занимљиве детаље из својих живота, који само могу побољшати слике које су се годинама стварале захваљујући апатији према сопственом послу, а самим тим и према кориснику?

Музичари, каратисти, планинари, трбушни плесачи, екстремни спортисти, полиглоте, врхунски кувари, љубитељи лево коцкица, светски путници, филмофили, дакле – сви би требало да изађу на видело са својим необичним цртама. Промоција људских ресурса има мотивациону функцију како за запослене, тако и за кориснике библиотека.

„Према јавном мњењу, библиотекар је жена неодређених година која носи наочаре; особа било снебљиве или оштре нарави, у блузи дугих рукава закопчаној до грла; неко ко обожава тишину, воли књиге и кажњава људе. Библиотекари се не смеју. Прекривени су танким слојем прашине. Имају бледу кожу која, ако је додирнете (чик се усудите!), прети да се ољушти и открије рептилске крљушти.“²

Прилаз јавности на један потпуно нови начин је врућа тема у свету библиотека: ко смо, шта желимо, које су наше циљне групе, како постићи већи успех, искоренити узроке недовољно успешног пословања и нерепрезентативне слике која влада у јавности?

Коначно, које све кораке треба да предузмемо да бисмо променили перцепцију јавности када су у питању библиотеке?

„Наша идеја о томе како библиотека треба да изгледа нема никакву вредност уколико се не поклапа са идејама корисника.“³

Имиц организације креира се на основу објективних података као што су: позиција на тржишту, друштвена одговорност, вредности, и слично. Постоје и други показатељи као што су култура организације, комуникација међу запосленима, визуелни идентитет, понашање запослених према клијентима и сарадницима, однос према животној околини, ангажовање у хуманитарним акцијама.

²) Бери Боус, Између полица (Лондон: Landesman, 1979).

³) Eleanor Jo Rodger, „Value and vision“, American libraries, 2002: 33 (10): 50-52,54

Формула је једноставна: да би биле успешне, библиотеке једноставно морају својим корисницима понудити оно што они желе. Дакле, мантра? Корисник.

Резултат? „Када уђем у ову библиотеку, не разумем зашто уопште излазим напоље“.⁴

Да бисмо сазнали шта их чини срећним, потребно је спроводити истраживања тржишта и испитивања корисника, евалуирати квалитет услуга, формулисати стратегије за развој и константно обичавати особље.

Биографија

Весна Вуксан је завршила студије на Катедри за библиотекарство и информатику Универзитета у Београду 2004. године. Од 2002. ради у Библиотеци града Београда у Дечјем одељењу „Чика Јова Змај“, затим Америчком кутку и од 2007. у Одсеку за унапређење библиотечке делатности. Учествовала је на бројним стручним скуповима у земљи и иностранству (OCLC 2009. „Србија и библиотеке: кретања“, IFLA WLIC 2008 „На раскршћу: библиотека и технологије“, Софија 2008. „Веб окружење и јавна библиотека“ итд.)

Добитник је стипендије IFLA/OCLC Early Career Development Fellowship Program 2009. године. Председник је подружнице Библиотеке града Београда Библиотекарског друштва Србије и уредник часописа „Панчевачко читалиште“ (рубрика „Мрежа“).

Аутор је стручних радова који се баве библиотеком и људским ресурсима, веб окружењем, стандардима, односима с јавношћу, перцепцијом библиотека, затим курсева и семинара за стручно усавршавање библиотекара, као и пројеката за унапређење библиотечког пословања. Поред наведеног, свој рад фокусира посебно ка јавним библиотекама, променама, развоју, стратешком планирању, евалуацији услуга и рада.

Члан је БДС-а, IFLA-е и ALA-е. Web-bio:
www.linkedin.com/in/vesnavuksan

⁴) Marie de Sevigne, *O MAGAZINE*, DECEMBER 2003.

Biography

Vesna Vuksan graduated from Library and Information Science at the University of Belgrade in 2004 and is currently involved in MLIS program. She's been with the Belgrade City Library since 2002. She started as a librarian at the Children's department, followed by the American Corner, and since 2007 she works at the Library Development Department.

Ms. Vuksan participated in many local and international conferences (OCLC 2009 „Serbia and libraries: whereabouts“, IFLA WLIC 2008 „At the crossroads: libraries and technology“, Sofia 2008 „Web environment and public library“, etc.)

She participated in IFLA/OCLC Early Career Development Fellowship Program in 2009.

Ms. Vuksan is president of Serbian Library Association's regional office „Belgrade City Library“ and editor in magazine „Pancevacko citaliste“ (column „Network“)

She's the author of papers on library and human resources, web environment, standards, public relations, perception of libraries. She organized courses and trainings for librarians and participated in projects dealing with the development of libraries. Her work is especially focused on public libraries, changes, development, advocacy, strategic planning, evaluation of services and staff performance.

Ms. Vuksan is a member of Serbian Library Association, IFLA and ALA. Web-bio: www.linkedin.com/in/vesnavuksan

БИБЛИОТЕКАРСКО ДРУШТВО СРБИЈЕ

SERBIAN LIBRARY ASSOCIATION

БИБЛИОТЕКАРСКО ДРУШТВО СРБИЈЕ

Библиотекарско друштво Србије је најстарије и највеће удружење библиотекара у Србији, са око 2000 чланова.

Друштво је стручна, професионална и друштвена организација библиотекара, који обављају библиотечко-информациону делатност.

Друштво наставља активности и традицију ранијих удружења: Друштва библиотекара Србије, основаног 14. децембра 1947. године у Београду.

Седиште Друштва налази се у Београду, Скерлићева 1.

Циљ и задаци Друштва су да окупи и повеже запослене у области библиотечко-информационе делатности ради остваривања и заштите њихових радних, стручних, друштвених и материјалних интереса.

Циљ и задатке Друштво остварује преко својих 25 подружница.

Органи Друштва су: Скупштина (100 чланова), Управни одбор (15 чланова), председник, потпредседник, секретар и Надзорни одбор (3 члана).

Стручне активности Друштво остварује у оквиру 15 комисија и 6 секција.

Друштво је члан Међународне федерације библиотечких удружења и институција (ИФЛА-е) од 1952 - 1992, и поново од 2007.

Друштво је члан Европског бироа за библиотеке, информације и документацију Удружења (ЕБЛИДА) од 2008.

Од 1948. Друштво објављује часопис за теорију и праксу библиотекарства *Библиотекар*.

Друштво додељује годишњу награду *Стојан Новаковић* (од 1997. године) за објављено дело које доприноси развоју и унапређивању библиотечко-информационе делатности; награду *Најбољи библиотекар и Замис* од 2006. године.

Друштво обележава 14. децембар као *Дан библиотекара Србије*

SERBIAN LIBRARY ASSOCIATION

Serbian Library Association is the oldest and the largest library association in Serbia, with over 2000 members.

The Association is a professional and public organization of librarians, providing library and information services.

The Association continues the activities and tradition of previous association: *Society of Library Workers of Serbia*, founded on December 14th, 1947 in Belgrade.

The national office of the Association is located in Belgrade, Skerićeva Street 1.

Association's goal and objective is to gather and connect library staff, in order to realize and protect their professional, social and financial interests.

The goal and objective of the Association are realized through its 25 representative offices.

The bodies of the Association are: the Assembly (100 members), Executive Board (15 members), the President, the Vice president, the Secretary and the Supervising Board (3 members).

Professional activities within the Association are performed through the 15 commissions and 6 sections.

The Association is a member of the International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) from 1952 – 1992, and again from 2007.

The Association is a member of the European Bureau of Library, Information and Documentation Associations (EBLIDA) from 2008.

Since 1948, the Association has published the journal for theory and practice of librarianship *Librarian*.

Society awards the annual prize *Stojan Novakovic* (from 1997) for published work that contributes to the development and improvement of library and information services; „Best Librarian Award“ and award *Record* from 2006.

The Association marks December 14th as *National Librarians Day*.

СТАТУТ

Библиотекарског друштва Србије

Београд, април 2005.

У 2010. години Библиотекарско друштво Србије треба да донесе свој нови Статут којим би дефинисало опредељење свога чланства какво Друштво у будућности жели и који би био усаглашен са новим Законом о удружењима који је донет 2009. године.

Намера нам је да објављивањем важећег Статута и у овом зборнику учинимо доступним његов текст и позовемо чланство Библиотекарског друштва Србије да се укључи у јавну расправу и креира свој нови Статут.

На основу члана 21. Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана (Службени гласник СРС бр. 24/82,39/83,17/84, 50/84,45/85, 12/89) Скупштина Библиотекарског друштва Србије, одржана 15.априла 2005 године, донела је

СТАТУТ

БИБЛИОТЕКАРСКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Библиотекарско друштво Србије је стручна, професионална и друштвена организација стручњака који обављају библиотечко-информациону делатност.

Члан 2.

Статутом Библиотекарског друштва Србије утврђује се:

1. Назив и седиште
2. Печат и штамбиљ
3. Циљеви и задаци Друштва
4. Чланство и права и обавезе чланова
5. Јавност рада Друштва
6. Органи Друштва, управљање и заступање
7. Радна тела Друштва
8. Признања и награде
9. Финансирање Друштва
10. Престанак рада Друштва

Члан 3.

Назив Друштва је „Библиотекарско друштво Србије“.
Седиште Друштва је у Београду у Народној библиотеци Србије,
Скерлићева 1.

Дан библиотекара Србије је 14. децембар.

Члан 4.

Библиотекарско друштво Србије (у даљем тексту: Друштво) је правно лице са правима, обавезама и одговорностима утврђеним законом и овим Статутом.

Друштво представља и заступа председник Друштва.

У случају спречености председника, Друштво представља и заступа потпредседник.

Члан 5.

Друштво има печат и штамбиљ.

Печат Друштва је округлог облика, пречника 2,5 цм, садржи назив и седиште Друштва исписан српским језиком, ћирилицом.

Штамбиљ Друштва је правоугаоног облика и садржи назив и седиште Друштва.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ДРУШТВА

Члан 6.

Функција Друштва је да окупи и повеже запослене у области библиотечко-информационе делатности ради остваривања и заштите њихових радних, стручних, друштвених и материјалних интереса.

Циљеви и задаци Друштва су:

- квалитетно обављање и унапређивање библиотечно-информационе делатности;
- перманентно образовање и стручно усавршавање;
- подстицање теоријског и стручног унапређења библиотечке делатности и њено промовисање у јавности;
- стимулисање креативног рада наградама и признањима;
- издавање стручне литературе;
- сарадња са другим истородним или сличним асоцијацијама у земљи и иностранству;
- учешће у припреми закона, других нормативних аката и стандарда;
- заштита професионалне етике у библиотечној делатности и
- чланство у међународним библиотечким асоцијацијама и удружењима.

Члан 7.

Утврђене циљеве и задатке Друштво остварује преко својих чланова.

ЧЛАНОВИ ДРУШТВА

Члан 8.

Чланови Друштва су редовни, почасни и пријатељи Друштва.

Редовни чланови Друштва постају добровољним уписом.

Почасни чланови могу бити лица која имају нарочите заслуге за библиотекарство и библиотечку делатност у Србији, односно за Друштво.

Одлуку о пријему почасног члана и пријатеља Друштва на основу образложеног предлога доноси Управни одбор .

Пријатељи друштва су сва лица која помажу остваривању задатака Друштва.

Члан 9.

Редовни чланови Друштва плаћају чланарину. Висину чланарине одређује Управни одбор.

Члан 10.

Права и обавезе редовних чланова Друштва су:

- да се слободно удружују и своју активност остварују у Друштву;
- да учествују у утврђивању и остваривању циљева и задатака Друштва;
- да бирају и да буду бирани у органе и радна тела Друштва;
- да покрећу иницијативе, дају предлоге и међусобно сарађују;
- да се стручно оспособљавају и усавршавају уз помоћ Друштва;
- да траже помоћ и подршку Друштва ради остваривања струч
- да спроводе одлуке органа и учествују у активностима које организује или покреће Друштво;
- да уредно плаћају чланарину.

Члан 11.

Чланство у Друштву престаје:

- иступањем;
- искључењем;
- престанком рада Друштва.

Сматра се да је члан иступио из Друштва уколико то писмено изјави, уколико неоправдано не учествује у активностима Друштва, или не плаћа чланарину.

Члан се искључује из Друштва уколико делује супротно циљевима, задацима и интересима Друштва и професије.

Члан 12.

За стваралачки рад и допринос развоју и унапређивању библиотекарске струке и професије, Друштво додељује Награду „Стојан Новаковић“ и друге награде и признања.

Награда „Стојан Новаковић“ додељује се у оквиру обележавања Дана библиотекара Србије 14. децембра.

ЈАВНОСТ РАДА ДРУШТВА

Члан 13.

Рад друштва и свих његових тела је јаван.

Друштво је дужно да својим члановима и органима учини доступним документацију о раду Друштва и финансијском пословању и да их редовно обавештава о свом раду.

Члан 14.

Ради информисања чланства и стручног усавршавања и обавештавања јавности, Друштво издаје стручни часопис „Библиотекар“.

Друштво може обавештавати јавност о свом раду путем стручних и других јавних гласила и јавних скупова.

ОРГАНИ ДРУШТВА

Члан 15.

Органи Друштва су:

- Скупштина Друштва;

- Управни одбор Друштва;
- председник Друштва;
- потпредседник Друштва и
- Надзорни одбор.

Органи подружница су: Скупштина, председник и секретар.

СКУПШТИНА ДРУШТВА

Члан 16.

Скупштина је највише тело управљања Друштвом.

Скупштину Друштва чине представници подружница.

Мандат Скупштине траје 4 године.

Скупштина Друштва заседа по потреби, а најмање једном годишње.

Скупштине подружница бирају по три представника за чланове Скупштине Друштва уколико броје до 200 чланова. Уколико броје преко 200 чланова на сваких следећих 200 чланова подружнице бирају још по једног представника. Председници подружница су по функцији чланови Скупштине.

Члан 17.

Скупштина Друштва:

- доноси Статут и његове измене и допуне;
- доноси Пословник о раду Скупштине;
- доноси План и програм рада;
- усваја извештај о раду Управног одбора;
- бира Управни и Надзорни одбор;
- одлучује о престанку рада Друштва;
- разматра остваривање циљева и задатака Друштва и о њима

- заузима ставове;
- усваја финансијски извештај;
 - доноси правилник о додели награда, усваја његове измене и допуне;
 - разматра и друга питања у складу са циљевима и задацима Друштва.

Члан 18.

Скупштину сазива и њоме руководи председник Друштва.

Одлуку о сазивању Скупштине са предлогом дневног реда доноси председник Друштва најмање 30 дана пре њеног одржавања.

Председник Друштва сазива ванредну Скупштину на иницијативу најмање трећине подружница.

Члан 19.

Заседање Скупштине припремају председник, потпредседник, секретар и Управни одбор Друштва.

Пословником о раду Скупштине ближе се уређује сазивање, рад Скупштине и начин изјашњавања представника.

УПРАВНИ ОДБОР

Члан 20.

Управни одбор Друштва је колективни орган управљања који се стара о спровођењу циљева и задатака Друштва, одлука и закључака Скупштине.

Члан 21.

Управни одбор Друштва чини 15 чланова.

Мандат чланова Управног одбора траје четири године, највише 2 мандата узастопно.

Члан 22.

Управни одбор Друштва:

- предлаже План и програм рада Друштва;
- утврђује предлог Статута Друштва,
- одређује висину чланарине Друштва;
- одлучује о коришћењу средстава Друштва у складу са Планом и програмом;
- бира председника и потпредседника Друштва;
- одлучује о избору представника Друштва у другим организацијама и телима;
- именује уреднике публикација;
- именује комисије и тела Друштва;
- сарађује са другим асоцијацијама;
- подноси извештаје Скупштини;

Седнице Управе Друштва сазива и њима руководи председник Друштва. Одлуке се доносе на седницама којима присуствује најмање половина чланова, већином гласова присутних.

ПРЕДСЕДНИК И ПОТПРЕДСЕДНИК

Члан 23.

Председник Друштва представља и заступа Друштво, сазива Скупштину и седнице Управног одбора Друштва, руководи њиховим радом, обавља и друге функције и послове председника у складу са овим Статутом.

У случају спречености председника мења потпредседник.

Управни одбор из свог састава предлаже кандидате за председ-

ника и потпредседника.

Председника и потпредседника бира Управни одбор. Мандат председника и потпредседника траје четири године. Иста особа може да буде бирана највише два пута.

Председник Друштва је главни и одговорни уредник „Библиотекара“.

СЕКРЕТАР ДРУШТВА

Члан 24.

Секретар обавља стручно - административне послове.

Секретар друштва може да буде лице професионално ангажовано у Друштву.

Секретара Друштва именује Управни одбор.

НАДЗОРНИ ОДБОР

Члан 25.

Надзорни одбор врши надзор над финансијско-материјалним пословањем Друштва, о чему саставља извештај и доставља га Скупштини.

Скупштина бира 3 члана Надзорног одбора. Надзорни одбор из свог састава бира председника.

РАДНА ТЕЛА ДРУШТВА

Члан 26.

Управни одбор Друштва образује комисије, секције и друга

радна тела, са задатком да проучавају и разматрају поједина значајна питања ради остваривања циљева и задатака Друштва, утврђују предлоге, усаглашавају стручна мишљења и на други начин помажу Управи и Скупштини Друштва.

Друштво има следеће комисије:

- Комисија за каталогизацију,
- Комисија за класификацију;
- Комисија за библиотечке стандарде и нормативе;
- Комисија за законодавна и правна питања;
- Комисија за развијање корисничких сервиса;
- Комисија за аутоматизацију библиотека и библиотечких портала;
- Комисија за статусна и професионална питања;
- Комисија за перманентно стручно усавршавање;
- Комисија за развијање читалачких интересовања;
- Комисија за међународну сарадњу;
- Комисија за издавачку делатност Друштва;
- Комисија за евалуацију и награђивање;
- Комисија за односе са јавношћу;
- Комисија за развој научно истраживачког рада у библиотекарству и
- Комисија за професионалну етику и промоцију интелектуалних слобода.

Број и састав чланова појединих комисија утврђују се одлуком о њиховом образовању.

Комисије имају најмање по 5 чланова.

Управни одбор Друштва може образовати друга радна тела ради решавања појединих актуелних питања.

Члан 27.

Друштво има следеће секције:

- Секцију за националне библиотеке;
- Секцију за јавне библиотеке;
- Секцију за високошколске библиотеке;
- Секцију за специјалне библиотеке;
- Секцију за школске библиотеке и
- Секцију за матичне библиотеке.

Број и састав чланова појединих комисија утврђују се одлуком о њиховом образовању.

Секције имају најмање по 10 чланова.

Секције доносе планове рада и подносе извештаје о раду Управном одбору Друштва.

ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА

Члан 28.

Чланови Друштва се организују у подружнице, чијим радом руководе председник и секретар. Подружницу могу чинити библиотечки радници са територије више општина.

Подружнице могу имати секције и комисије.

Чланови подружнице на Скупштини подружнице разматрају питања од заједничког интереса, утврђују свој програм, доносе закључке, ставове и утврђују предлоге за Скупштину Друштва.

Број подружница и њихово седиште утврђује Управни одбор Друштва.

Подружнице достављају извештаје о раду, планове и програме рада Управном одбору Друштва.

СРЕДСТВА И ИМОВИНА ДРУШТВА

Члан 29.

За остваривање циљева и задатака Друштво обезбеђује средства из следећих извора:

- из чланарине и других доприноса чланова Друштва,
- из буџета Републике,
- сопственом активношћу,
- из донација и других извора.

Имовина Друштва је власништво свих чланова Друштва а њом управља Управни одбор.

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ СТАТУТА ДРУШТВА

Члан 30.

Иницијативу за измене и допуне Статута могу дати органи Друштва, подружнице и чланови Друштва.

Иницијатива за измене и допуне Статута доставља се Управном одбору Друштва, који је дужан да сваку иницијативу стави на дневни ред прве наредне седнице Скупштине.

Одлуку о изменама и допунама Статута доноси Скупштина на исти начин и по истом поступку како је донет и овај Статут.

ПРЕСТАНАК РАДА ДРУШТВА

Члан 31.

Друштво престаје са радом ако у Друштву остане мање од 30

чланова, или ако се не остварују циљеви и задаци због којих је основано.

Иницијативу за престанак рада Друштва могу дати органи Друштва и чланови Друштва. Иницијатива мора бити образложена.

Са имовином Друштва, у случају престанка рада, поступаће се у складу са одлуком Управног одбора Друштва.

Члан 32.

Председник Друштва је дужан да у року од 15 дана од дана доношења одлуке о престанку рада обавести надлежни орган ради брисања из регистра.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 33.

Досадашњој Управи Друштва библиотекара Србије (под називом Управни одбор), Надзорном одбору и председнику Друштва продужује се мандат на период од 4 године од ступања на снагу овог Статута.

Потпредседника Библиотекарског друштва Србије изабраће Управни одбор на својој првој наредној седници.

Следећа скупштина је изборна скупштина за сталне делегате подружница. Ова изборна скупштина одржаће се најдаље за 2 месеца од дана ступања на снагу Статута

Члан 34.

Статут ступа на снагу даном доношења, а примењиваће се од дана овере код надлежног органа управе.

Ступањем на снагу овог Статута престаје да важи Статут Друштва библиотечких радника Србије од 14. децембра 1992. године.

КОДЕКС БИБЛИОТЕКАРА СРБИЈЕ

Дужност библиотекара је да служи знању и универзалном људском праву на образовање, науку и културу.

Библиотекар темељи однос према кориснику на праву и поштовању, без обзира на расну, националну, верску, политичку и класну припадност и, истовремено, штити његово правно на приватност.

Библиотекар обезбеђује највиши ниво услуга, залаже се за слободан проток информација и искључује сваки облик цензуре.

Библиотекар стручно попуњава библиотечке збирке, благовремено обрађује грађу, чува је и брине о њеној заштити и омогућује потпуну доступност публикација и информација.

Библиотекар је отворен за нова знања и потребе корисника, и непрестано се стручно усавршава.

Библиотекар поштује колеге и пружа им професионалну и људску подршку и помоћ

Библиотекар обезбеђује значај и чува углед, достојанство и интерес професије и установе, и залаже се за њихов бољи статус.

Библиотекар не злоупотребљава професију и положај за личну корист и не наноси штету кориснику и установи.

Библиотекарско друштво Србије је обавезно да пружи људску, стручну, правну и материјалну подршку библиотекарима који има неприлика због поштовања начела Кодекса.

(Библиотекарско друштво Србије, 1992)

CODE OF ETHICS

Conscious of the importance of libraries and librarian`s profession to the education, science and culture, to the exchange of informations and ideas, to the maintaining and development of civilization, in the spirit of the principles of human and professional ethics, Serbian Library Association establishes the following rules:

A librarian`s duty is to serve the knowledge and universal human right to education, science and culture.

A librarian bases his/her relationship with a user on the right and respect, regardless of the one`s racial, national, religious, political and class affiliations, and, at the same time, he/she protects the user`s right to privacy.

A librarian provides the highest level of services, engages in the free flow of information and excludes all types of censorship.

A librarian professionally fills out library collections, promptly processes library material, saves it and takes care of its protection and enables the complete availability of publications and informations.

A librarian is open for new knowledge and users` needs and constantly undergoes professional training.

A librarian respects his/her colleagues and gives them professional and human support and help.

A librarian provides the importance and preserves the reputation, dignity and interest of the proffesion and the institution and intercedes in favour of its better status.

A librarian does not misuse his/her profession nor position for personal benefit and does not cause damage to the user or the institution.

Serbian Library Association is obliged to give human, legal and material support to the librarian who has difficulties due to obeying the rules of this Code of ethics.

Serbian Library Association's Court of Honour monitors, supports or disputes the application of this Code.

(Serbian Library Association, 1992)

САДРЖАЈ

<i>Проф. др Хермина Г. Б. Ангелеску</i> БИБЛИОТЕКЕ И БИБЛИОТЕКАРИ У 2010. ГОДИНИ: ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ	7
<i>PhD Hermina G. B. Anghelescu</i> LIBRARIES AND LIBRARIANS IN 2010: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES	10
<i>Проф. др Татјана Апарац-Јелушић</i> КОНВЕРГЕНЦИЈА ДИСЦИПЛИНА У ПОЉУ ИНФОРМАЦИЈСКИХ ЗНАНОСТИ: ИЗАЗОВИ, ТРЕНДОВИ И ДИЛЕМЕ	17
<i>Проф. др Марија Младенова</i> БИБЛИОТЕЧКА ЕТИКА – ЈЕДНА ОД ВРЕДНОСТИ САВРЕМЕНОГ БИБЛИОТЕКАРСТВА	21
<i>Проф. др Мария Младенова</i> БИБЛИОТЕЧНАТА ЕТИКА – ЕДНА ОТ ЦЕННОСТИТЕ НА СЪВРЕМННОТО БИБЛИОТЕЧНО ДЕЛО	24
<i>Проф. др Жељко Вучковић</i> ПОСТОЈЕ ЛИ СТАРЕ И НОВЕ ВРЕДНОСТИ БИБЛИОТЕКАРСТВА?	29
<i>Др Милена Максимовић</i> ТРАДИЦИОНАЛНИ И НОВИ ЗАДАЦИ ДАНАШЊИХ БИБЛИОТЕКАРА	33

<i>Проф. др Гордана Стокић Симончић</i> ПОСТОЈИ ЛИ РАСКОЛ? БИБЛИОТЕКАРСТВО ИЗМЕЂУ ТЕОРИЈЕ И ПРАКСЕ	39
<i>Весна Ињац-Малбаша</i> БИБЛИОТЕКЕ ПРЕ ВЕБА И БИБЛИОТЕКЕ ПОСЛЕ ВЕБА	43
<i>Весна Вуксан</i> МАНТРА ЗА БИБЛИОТЕКАРЕ	49
БИБЛИОТЕКАРСКО ДРУШТВО СРБИЈ	55
SERBIAN LIBRARY ASSOCIATION	56
САГУТ	59
ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ	61
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ДРУШТВА	62
ЧЛАНОВИ ДРУШТВА	63
ЈАВНОСТ РАДА ДРУШТВА	65
ОРГАНИ ДРУШТВА	65
СКУПШТИНА ДРУШТВА	66
УПРАВНИ ОДБОР	67
ПРЕДСЕДНИК И ПОТПРЕДСЕДНИК	68
СЕКРЕТАР ДРУШТВА	69
НАДЗОРНИ ОДБОР	69
РАДНА ТЕЛА ДРУШТВА	69

ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА	71
СРЕДСТВА И ИМОВИНА ДРУШТВА	72
ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ СТАТУТА ДРУШТВА	72
ПРЕСТАНАК РАДА ДРУШТВА	72
ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	73
КОДЕКС БИБЛИОТЕКАРА СРБИЈЕ	74
CODE OF ETHICS	75

Организатор Међународне научне конференције срдечно захваљује:

Предавачима на драгоценом доприносу
осветљавању теме Конференције;
Учесницима у дискусији и свим слушаоцима;
Министарству културе Републике Србије;
Амбасади САД у Београду;
Криминалистичко-полицијској академији у Земуну

*Organizer of International Scientific Conference
would like to express deepest gratitude to:*

Lecturers for the valuable contribution to the Conference theme;
Participants in the discussions and all listeners;
Ministry of Culture of the Republic of Serbia
USA Embassy in Belgrade
Academy of Criminalistic and Police Studies, Belgrade

Библиотекарско друштво Србије срдечно захваљује на подршци и помоћи у организовању прославе Дана библиотекара Србије и додели годишњих награда Друштва:

Криминалистичко-полицијској академији у Земуну
Пакому у Београду
Градској библиотеци „Димитрије Туцовић“ у Лазаревцу
Александру Радовићу, библиотекару Библиотеке Матице српске
Гордани Рудић, библиотекару Библиотеке Природно математичког
факултета у Новом Саду
И осталим члановима и пријатељима Друштва

Serbian Library Association would like to express deepest gratitude for the support and assistance in organizing the celebration of the National Librarian Day and award ceremony for annual prizes of the Association:

Academy of Criminalistic and Police Studies
Pakom, Belgrade
City Library „Dimitrije Tucović“ in Lazarevac
Aleksandar Radović, librarian of Matica srpska Library
Gordana Rudic, librarian of Faculty of Natural Sciences and Mathematics
Library, Novi Sad
Another members and friends of Association

FUNDAMENTAL VALUES OF CONTEMPORARY LIBRARIANSHIP
The International Scientific Conference
Belgrade, December 14th, 2009.

Edited by
Prof. dr Željko Vučković
Vesna Crnogorac

Translated by
Sandra Nikolić
Elizabeta Georgieva

Lector
Milica Stevanović

Conference Logo and Cover Design
Mr Željko Komosar

Published by
Serbian Library Association

For Publisher
Ph. D. Željko Vučković

Print
Interprint, Belgrade

ISBN: 978-86-87177-01-7

Copy
500

Belgrade, December 2009

ТЕМЕЉНЕ ВРЕДНОСТИ САВРЕМЕНОГ БИБЛИОТЕКАРСТВА

Међународна научна конференција

Београд 14. децембар 2009.

Уредници

Проф. др Жељко Вучковић

Весна Црногорац

Преводиоци

Сандра Николић

Елизабета Георгиева

Лектор

Милица Стевановић

Лого Конференције и дизајн корица

Мр Жељко Комосар

Издавач

Библиотекарско друштво Србије

За издавача

Проф. др Жељко Вучковић

Штампа

Interprint, Београд

ISBN: 978-86-87177-01-7

Тираж

500

Београд, децембар 2009

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

02"19/20"(048)

МЕЂУНАРОДНА научна конференција Темељне вредности савременог библиотекарства (2009 ; Београд)

Темељне вредности савременог библиотекарства : међународна научна конференција, Београд, 14. децембар 2009 : зборник резимеа / уредници Жељко Вучковић, Весна Црногорац ; [преводиоци Сандра Николић, Елизабета Георгиева]. - Београд : Библиотекарско друштво Србије, 2009 (Београд : Interprint). - 84 стр. ; 24 cm

На врху насл. стр.: Дан библиотекара Србије.
- На спор. насл. стр.: Fundamental Values of Contemporary Librarianship. - Радови на срп., буг. и хрв. језику. - Упоредо срп., хрв. и буг. текст и енгл. превод. - Тираж 500.

ISBN 978-86-87177-01-7

1. Вучковић, Жељко [уредник] 2. Црногорац, Весна [уредник]
а) Библиотекарство - 20-21в - Апстрактни
COBISS.SR-ID 171440396